

Zlomeniny dolní končetiny

Zlomeniny krčku kosti stehenní

Patří k nejčastějším diagnózám ortopedické a traumatologické denní praxe. V České republice ročně postihnou okolo 11–15 tisíc lidí. Nejvíce se to týká žen v 7.– 8. deceniu. Tyto zlomeniny doprovází řada závažných komplikací, které jsou pro pacienty velkou zátěží, a tudíž jsou provázeny vysokou mortalitou, která široce souvisí nejen s medicínskou péčí, ale také s kvalitou následné rekonvalescence a sociálním zázemím. Druhou skupinou pacientů jsou mladí lidé po traumatu – dopravní nehoda, pád z výšky, atd. Součástí těchto poranění je často luxace hlavice kosti stehenní a zlomenina acetabula.

Konzervativní léčba – pouze u stabilních zaklíněných fraktur (ale riziko dislokace až 60 %). Indikuje se u pacientů neschopných pohybu už před úrazem či u pacientů, pro které je operace riziková. Konzervativní léčba je ovšem také rizikem vzhledem ke komplikacím dlouhodobé imobilizace spojené s vysokou úmrtností. Pokud je pohyb možný, je nutné odlehčit poraněnou končetinu pomocí berlí (až na 3 měsíce).

- Operační léčba – indikuje se při všech dislokovaných zlomeninách krčku i zlomeninách trochanteru. Měla by proběhnout neprodleně, nejlépe do druhého dne, pokud to dovolí celkový stav pacienta. Provádí se aloplastika /totální endoprotéza kyčelního kloubu/.

Postup operace, pooperační období a komplikace jsou popsány v kapitole Totální endoprotéza kyčelního kloubu.

Petrochanetrické zlomeniny stehenní kosti (lomná linie pod krčkem mezi trochantery)

S tímto typem zlomeniny se setkáváme u starších pacientů, často s rozvojem osteoporózy, po pádu na bok. Řešením je osteosyntéza pomocí DHC (dynamic hip screw) či intramedulárním hřebem, občas se používá též kondylární dlahy.

Operace bývá méně zatěžující než endoprotéza kyčelního kloubu. Po operaci jsou pacienti

observování na chirurgické JIP, po stabilizaci vitálních funkcí se vrací na standardní lůžkové ortopedicko-traumatologické oddělení, kde začínají rehabilitovat dle st. O3. Odlehčování operované dolní končetiny při chůzi je nutné dle průběhu operace 4-12 týdnů. Dle fyzických schopností pacienta lze zajistit po operaci rehabilitační terapii na rehabilitačním oddělení, popř. lůžko na oddělení dlouhodobě nemocných.

Komplikace, které mohou nastat, ať už celkové či lokální:

- △ zápal plic
- △ infekce, špatné hojení rány, infekce močových cest
- △ rozvoj imobilizačního syndromu, tromboflebitida, trombóza, embolizace
- △ dekubity

Specifické komplikace hojení PF:

- △ avaskulární nekróza hlavice femuru;
- △ vznik pakloubu
- △ zhojení ve varozitě.

Zlomeniny subtrochanterické (lomná linie pod trochantery)

Příčina i příznaky jsou obdobné jako u pertrochanterických zlomenin. Řeší se osteosyntézou intramedulárním hřebem či dlahou.

Zlomenina diafýzy kosti stehenní a kosti holenní je standardně řešena osteosyntézou intramedulárním hřebem či dlahou dle typu, lokalizace a dislokace fragmentů.

Speciálním typem operací jsou stabilizace **periprotetických zlomenin** – tedy zlomenin v okolí

implantovaných totálních endoprotéz kloubů.

Zlomenina hlezna

Jedná se o zlomeniny zevního kostníku (distální části kosti lýtkové), zlomeninu vnitřního kotníku (malleolus kosti holenní), popř. zadní hrany kosti holenní. Dle přítomnosti počtu těchto zlomenin se zlomenina nazývá uni-, bi- či trimalleolární. Při zlomenině vnitřního kotníku se někdy setkáváme se zlomeninou lýtkové kosti ve vyšší etáži než v oblasti zevního kostníku.

Při dislokaci fragmentů se indikuje operační řešení, které se provádí v celkové či spinální anestezii na operačním sále. Při operaci je primárně zlomenina reponována a následně fixována osteosyntetickým materiálem – dlouhou a šrouby, popř. Ki dráty a cerkláží.

Po operaci se přikládá sádrová dlaha, aby došlo ke zhojení fragmentů v klidovém režimu, výhledově lze použít ke zpevnění kloubu ortézu. Zátěž je možná dle typu zlomeniny od 3-6. týdne.

Po zhojení zlomeniny se indikuje extrakce kovového materiálu, cca rok od primární operace.

Propuštění do domácí péče je možné 1.až 3. den po operaci.